

Sammanfattning

Måndagen den 22 april 1996, omkring klockan 16.30, spårade ett godståg ur mellan Kävlinge och Furulund. Godståget bestod av 23 vagnar, fem av dessa innehåll ammoniak. Två hade vält.

Lokföraren larmade själv tågledningscentralen i Malmö och talade om vad som hänt och uppgav att vagnarna innehåll farligt gods och att inga människor skadats.

Vagnarna, som innehåll 85 ton ammoniak, kom från Landskrona och var på väg till Malmö. Ammoniak är en färglös, frätande gas med stickande lukt. Vid mycket kraftig exponering kan andnings- och cirkulationsstillestånd inträffa.

Olyckan orsakade storlarm i hela regionen. Räddningskårer från totalt tio kommuner var snabbt på plats och stabschef, infobefäl och resursbefäl larmades omgående. Experter från ammoniakleverantören kallades också till olycksplatsen och kunde konstatera att vagnarna var intakta.

Olycksområdet spärrades av och bevakades under kvällen och natten av polis.

På tisdagsmorgonen den 23 april samlades ledningsgruppen på kommunhuset i Kävlinge och diskuterade vilka åtgärder som skulle vidtagas.

Ledningsgruppen samlades kontinuerligt under dagen och på eftermiddagen lämnade räddningsledaren besked om att det var nödvändigt att evakuera innan tankarna skulle lyftas.

Ett område med en radie på två kilometer runt olycksplatsen skulle evakueras. Evakueringen skulle påbörjas onsdag morgon klockan 08.00 och vara genomförd till klockan 11.00. Tankarna skulle lyftas under eftermiddagen och man beräknade att evakueringen skulle vara avslutad vid 18-tiden på kvällen.

Kävlinge kommun har ca 24 000 invånare och ca 9 000 av dessa berördes av evakueringen. Informationen om evakueringen lämnades dels via radio och TV, dels via flygblad som delades ut på onsdagsmorgonen. I Kävlinge kommun var vid olyckstillfället cirka 400 personer beroende av socialtjänstens insatser. Av dessa togs ungefär hälften omhand av anhöriga, medan de övriga behövde kommunens hjälp med evakueringen.

Evakueringen berörde för äldreomsorgens del ett sjukhem i Kävlinge ett sjukhem i Kävlinge, tre servicehus (två i Kävlinge och ett i Furulund), tre gruppbofästäder för senildementa personer samt personer som bodde i ordinärt boende. Inom handikappomsorgen berördes två gruppbofästäder för psykiskt utvecklingsstörda. Sju områden inom skola och barnomsorg berördes.

Invånarna evakuerades till platser som låg utanför evakueringszonen, till grannkommuner, till regementet P7 samt till Räddningsskolan i Revinge. Behjälpliga i detta arbete var också kyrkans personal och hemskyddet.

Då beskedet kom att evakueringen skulle vara över natten, fick en del personer flytta en andra gång.

Erfarenheterna av evakueringen, som är den enda i Sverige i modern tid, var mycket goda. Förvaltningsledningen var mycket nöjd med personalens arbete under evakueringen. Det var lättare i verkligheten än under övningar. Personalen tyckte också att arbetet var mycket positivt. Vårdtagarna var mycket nöjda och kände sig trygga och väl omhändertagna. De anhöriga tyckte också att evakueringen var smidig och välorganiserad; de evakuerade var i goda händer. Mottagarna var imponerade av hur smidigt och välorganiserat evakueringen sköttes och dessutom betonar man den medföljande personalens hjälpsamma och positiva sätt.

På torsdagsmorgonen, tre dygn efter att olyckan inträffat, hävdades evakueringen och allt kunde återgå till det normala. Lyftet av ammoniaktankarna hade gått bra och de hade transporterats tillbaka till Hydro i Landskrona.